

„Edinost“

zhaja enkrat na dan, razun nedelj in
praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah in petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domaći oglašit. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvu, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst. r.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trst.

Politično društvo „Edinost“

priradi

v nedeljo, dne 4. novembra 1900

ob 4. uri popoldne

javna shoda

na Proseku

v prostorih gostilne gospoda Marine Lukša

in na Opčinah

(prostor se prijavi jutri).

s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsednika.
2. Pogovor o volitvah.
3. Eventualnosti.

Na obilno udeležbo uljudno vabi

ODBOR.

Državnozborske volitve in stranke v Trstu.

Na občnem zboru pol. društva »Edinost« dne 14. oktobra v Barkovljah govoril g. dr. Otokar Rybář.

(Zvršetek.)

G. dr. Rybář je završil:

Druga stranka je »Progress«. To je že nekoliko resnejša stranka. Ista je, kakor veste, o zadnjih volitvah zmagala na vsej črti, v vseh razredih. Kakor pa kažejo vsa znamenja, nima ta stranka več tistega upliva, kakor ga je imela poprej. Izdala si je nekako sprječevalo, da je to, kar so si zapisali na svojo zastavo — progress, liberalizem — le prazna fraza. To so spoznali sedaj že njihovi lastni privrženci ter zapuščajo to stranko sami italijanski Tržačani. Čudno bi bilo torej, če bi mi podpirali to stranko, katero zapuščajo Italijani sami.

Tretja stranka je takozvana demokratična. Novo na tej stranki je samo ime, a po svojem delovanju je meso od mesa »progressa«, s katerim se sicer včasih prepira, a kar se tiče načel, so si povsem enaki. Progressoveci so iznašli to stranko, da bi mogli ljudstvo slepiti. Oni so vedeli, da se je začelo ljudstvo odvracati od njih; zato so si izmislili drugo ime. Nadejali so se, da se jim kakšni kalini vendar usedejo na limanice. No, Slovenci niso tako neumni, da bi ne vedeli, kaj tiči za to stranko.

Četrta stranka, nekoliko resnejša nego so dosedaj navedene, je stranka socijalnih demokratov. Nekateri naši narodnjaki bi hoteli, da bi mi podpirali to stranko v V. kuriji. Jaz moram reči, da, če bi ta stranka bila resnično socijalno-demokratična, kakor so take stranke na Nemškem in Francoskem, ne bi imel nič proti temu, da bi podpiramo to stranko. A mi, ki gledamo včasih tudi za kulise te stranke, vemo le predobro, da je socijalno-demokratična le po imenu, da je pa sicer le appendix — nekaj prirastek — liberalne stranke. Najlepši dokaz, da je temu res tako, je dejstvo, da je to stranko priporočal tudi »Secolo«, organ demokratične stranke.

Socijalisti in demokratje se med seboj dobro razumejo, dočim soc. demokratje nočejo Slovence dovoliti niti najmanjše koncesije — še enega slovenskega napisa ne. Na drugi strani pa vidimo, da ta stranka dobro izhaja s progressom, da ga ne napada. Taka stranka, ki ne zastopa svojega programa, ne zasluži, da bi jo mi podpirali.

Pa tudi niti praktično ne bi bilo, ako bi mi glasovali s to stranko, tudi če bi imela

dobre namene, tudi če bi resnično zastopala načela, s katerimi se ponosa. Mi bi se tudi v tem slučaju ne smeli takorekoč prodati. Socijalisti bi se potem hvalili: Glejte, mi imamo toliko in toliko socijalnih demokratov v Trstu; oni ne bi rekli, da so le-ti Slovenci, ampak rekli bi samo, da so vsi čisti socijalni demokratje. (Klic: Italijani!)

Če mi hočemo dati komu svoje glasove, naj vse svet, da so to naši glasovi!! Zato moramo mi postaviti svojega kandidata. Ako pride do ožje volitve, lahko porečemo: Mi imamo toliko in toliko glasov; povejte, kako se hočete ravnati nasproti nam! In ti-stemu, ki bi obljubil, da se bo najbolj poslušeno vedel proti nam, bi dali svoje glasove. Mi moramo torej nastopiti pod svojo zastavo, ne pod črno-rumeno, ne pod rudečo, ampak pod zastavo belo-modro-rudečo! (Viharno ploskanje in živio-klici, ki so trajali par minut).

Če nastopimo pod to zastavo, morda propademo, a mi pokažemo s tem vsemu svetu in slavni vladi, da smo tuderda hočemo ostati to, kar smo!

Javno zborovanje političnega društva „Edinost“ v Sv. Križu

dne 28. oktobra 1900.

Dober, ne — izboren začetek volilnih priprav v naši okolici!

Včeraj je politično društvo »Edinost« priredilo shod v Sv. Križu. V prostorih konsumnega društva se je bilo zbralo kakih 200 volileev; mnogo njih ni našlo prostora v prilično veliki pritlični sobi ter so morali stati v veži in na stopnicah v prvo nadstropje. Ob 4. uri in pol je predsednik prof. Mandić pozdravil navzoče ter jim predstavil vladnega zastopnika, komisarja Mozetiča, ter razložil namen današnjega shoda, ki je ta, da se pogovorimo o organizaciji za prihodnje volitve, da bomo vedeli, kako je volileem iskati volilno pravico ter da se ustroji krajni volilni odbor. Govornik je naglašal važnost prihodnjih volitev, kajti prihodnji poslanci bodo imeli odločevati mej drugim o tem, da-li naj se ponovi toli škodljiva trgovinska pogodba z Italijo, da-li naj še na dalje na naših morjih gospodarijo Čozotski ribiči in nam vinska klavzula še nadalje zapira naša vina v kleti, da jih ne moremo prodajati. Če ne bomo imeli na Dunaju svojih poslancev, krojili bodo tozadevne in druge zakone brez nas in proti nam.

Drugi govornik, gosp. dr. Gregorin, se je pozival na svoj shod dne 31. septembra ter rekel, da tisto, kar je takrat rekel Križanem o važnosti slovenskih mož v mestnem svetu tržaškem, velja tudi glede poslancev v dunajskem parlamentu. Govornik je v svojem temeljitem in jako poučnem govoru zavračal eventualni prigovor tistih, ki menijo, da skrb za okolico v parlamentu lahko prepuštimo Italijanom, ki imajo morda več upliva. Če bi to tudi veljalo za mestni svet, za državni zbor ne velja nikakor. V mestnem svetu so res Italijani gospodarji; tu je naloga naših poslancev le ta, da opozarjajo višekroge na krivice, ki se nam gode, da skušajo preprečiti škodljive naredbe. Na Dunaju pa so Italijani jako majhen oddelek v parlamentu. Tam so Slovani najmočnejša stranka, ki bo tudi v prihodnjem državnem zboru, opiraje se na katoliško nemško stranko, kolikor toliko odločevala o vladanju. Slovani bodo imeli nalogo, delovati na to, da postane naša država slovenska, ali vsaj Slovanom pravična! Ni torej vse eno, ali imamo v državnem zboru enega poslanca več ali manj, ali je ta poslanec Slovenec ali Italijan. Znano

je, da je mandat v tretjem kolegiju izvrševal celo vrsto let naš dični prvak vitez Nabergoj. O zadnjih volitvah pa je s pomočjo spletke, sleparij in nasilstva zmagal bivši garibaldinec Mauroner, ki se je že mnogo let trudil in boril za ta mandat.

Govornik je potem primerjal delovanje Mauronerjevo in vit. Nabergoja, kateri poslednji se je o vsaki priliki potegoval za koristi tržaške okolice, tudi proti mestu, kjer so ga, zaradi njegove neustrašenosti, tudi sovražili bolj nego koga drugega. Kaj pa je Mauroner storil zadnja tri leta za okolico na Dunaju? Na to je težko odgovoriti, ker nismo čuti, da bi se vsa tri leta le enkrat oglašil; vsaj v prid okolice se ni oglašil nikoli. Mi mu tega tudi ne zamerimo. To je docela naravno: kako bi naj on, ki se je nekdaj boril v vrstah Garibaldijevih, branil koristi slovenske okolice, ki so v navzkrižju s koristmi italijanskega mesta! Njemu tega ne zamerimo, pač pa zamerimo onim, ki so mu dali glasove. (Klic: Proč ž njim!!)

Drugo vprašanje pa je, da-li je mogoče, da prodremo s svojim kandidatom?

Govornik je razlagal ustanovo V. kurije, s katero se je razširila volilna pravica na širšo maso in podelila vsem, ki sicer nimajo posestva, a imajo pravico udeleževati se javnega življenja že za to, ker so ljudje, ki imajo pravico misliti, ker delajo za državo, za občo korist, ker dajejo državi krvni in indirektni davek. Kdor je dosegel 24. leto ter je sam svoj, to je sposoben, da zamore razpolagati sam s seboj, ima volilno pravico v tisti občini, kjer stanuje že 6 mesecev. Od 72 poslancev V. kurije sta dobila tržaško mesto in okolica skupaj en mandat. Zato pač ni mogoče, da bi mi zmagali, in nekateri mislijo, da se ne izplača, da bi šli v borbo. A pomisliti moramo, da je to najlepša prilika, da pokažemo, da smo tukaj in koliko nas je. Tudi če ostanemo v manjšini, bo to častna manjšina. Že o zadnjih volitvah se je pokazalo, da nas je tako lepo število, da smo imponirali nasprotnikom ter da ne morejo govoriti, da nas ni, kakor je rekel demokrat Zanolla v mestnem svetu, da kdor ni Italijan, da ni Tržačan.

Dokažimo, da to ni res. Dokažimo vladi, da nas je več, nego trdijo rezultati ljudskega štetja. Popravljajmo s tem ljudsko štetje, katero magistratni uradniki izvršujejo povsem napačno.

Govornik je razlagal, kako je mogoče, da o prihodnjih volitvah v V. kuriji pridemo v ožjo volitev. Zadnjič je imel Hortis vsled usiljevanja volilnih listkov nevolileem, težakom in pometačem, in vsled pritiska na vse, kar je odvisno od magistrata, n. pr. na uslužbenec pri plinarni, okoli 13.000 glasov. Mi smo imeli o tej priliki 6400 glasov (torej polovico od gornjih 13.000) in socijalisti okoli 4000 glasov. Malo je torej manjkalo, da ni že o zadnjih volitvah Slovenec prišel v ožjo volitev s progresistom. To bi se čudili ljudje, ki mislijo, da nas ni. To pomenja že, da smo element, s katerim treba računati. O teh volitvah ni tako nemogoče, da bi prišli v ožjo volitev. Zadnjič se nas mnogo ni udeležilo volitev v V. kuriji, ker smo si hoteli prihraniti vso moč za 3. kolegij. Slovenski kandidat je imel takrat več glasov v mestu nego v okolici (2800 proti 3400) in vendar je znano, da je Slovencev v okolici več nego v mestu.

Ako bi okoličani mnogoštevilno prišli na volišče, imel bi naš kandidat lahko 7 do 8000 glasov. Recimo, da socijalisti odvzamejo italijanski narodni stranki 1000 glasov, potem se lahko zgodi, da Italijani ne bodo imeli večine in prišlo bi do ožje volitve med italijanskim nacionalcem in Slovincem. To bi bila za nas velika moralna zmaga, ki bi mo-

rala na zunaj napraviti velik utis. Na to zmago bi se potem vedno lahko sklicevali, kedar bi zahtevali slovensko uradovanje, slovenske napise itd. Pokazali bi, da smo sicer v manjšini, ali v taki manjšini, s katero treba računati.

Mogoče pa je tudi, da se zgodi, da se pomnoži število glasov socijalistične stranke ter da bi največ glasov imeli socijalisti in Slovenci. Na ožji volitvi se sme glasovati le za kandidata, ki sta v ožji volitvi. Lahko bi zmagal torej ali socijalist ali pa Slovenec. Za nas bi bilo vsekako boljše, če zmaga socijalist nego pa italijanski nacionalce. Seveda ne mislim o tem na kandidate, ki niso pravi socijalisti. Pravi socijalist bi nam ne bil tako krivičen, kakor zastopnik kapitalistične stranke tržaške.

In do tega utegne priti. Tega se tudi Italijani bojijo. Dokaz je to, da sta se demokratična in progresovska stranka za volitve zopet združili. O tej priliki je pisal »Piccolo« izrečno, da se je to zgodilo zaradi tega, da ne bi doživeli sramote, da bi v 5. kuriji zmagal socijalist ali pa Slovenec. Sedaj so nas torej isti Italijani, ki nas sicer vedno utajujejo, naenkrat našli. Bojijo se nas, ker vedo, kako moč imamo, ako hočemo.

Radi tega je sklenilo pol. društvo »Edinost«, da postavi svojega kandidata v peti kuriji, da dokažemo, da smo tukaj in da hočemo ostati tukaj, dokler bomo mogli vstrajati ali dokler ne pridejo boljši časi. Radi tega Vam priporočamo, da se volitve v peti kuriji udeležite mnogoštevilno, da prihitite vsi na volišče, kakor da bi mogli zmagati! Okolice mora imeti 5-6000 glasov; ako bi vsi glasovali, bi to bilo že jako lepo število.

Pa tudi v 3. kolegiju moramo nastopiti častno. Kakor znano, smo v tem kolegiju po 30 letih zgubili edini naš tržaški mandat in zmagal je Mauroner. Kdor ne pozna razmer, bi mislil, da smo nazadovali; a to ni res. Razmere so postale druge. Poprej se Italijani niso udeleževali teh volitev. Rekli so, da nimajo ničesar opraviti na Dunaju; njih središče da je Rim. Ker jim je bil pa Rim vendar še malo predaleč, zamenili so politiko srea s politiko pameti ter poslali svoje mešetarje (uomini d'affari) na Dunaj, da bi tam z beračenjem, prošnjami in grožnjami pridobili za-se gmotnih koristi. Tretji kolegij, okolica in 4. volilni razred mestni, ki volita v tem slučaju skupaj, imata približno enako število. A še bi ne propali mi vsled nastopa progressa, da isti ni igral o tej priliki takorekoč »briscola scoperta«. (Klic: Vlada pa je o tem »kibicirala«!) Pošiljali so svoje slavnate može na volišče, tudi mrtvece. V okolici je bila volitev zaključena tri ure prej, nego v mestu, in oni so zbornali vse skupaj, kar je moglo hoditi, da je šlo volit z nedostavljenimi listki. Naša udeležba je bila lepa. Od 2000 volileev jih je prišlo na volišče 1900, torej le 5% ni volilo.

Žalibog je bilo med našimi tudi nekaj takih, ki so volili nasprotnega kandidata. A vkljub vsem vporam Italijanov je Mauroner zmagal le z okoli 230 glasovi. Če bi le še 150 naših glasovalo za našega poslanca, bi imeli mi absolutno večino. Tako popolnoma torej še ni zgubljena nada, da prihodnjič zmagamo.

O zadnjih volitvah v mestni svet smo pridobili v mestu kaki stotini naših volilno pravico in v okolici okoli 300 volileem. Postavimo se torej vsi na noge! Tudi če bi mislili, da ne moremo zmagati, je naša dolžnost, da pridemo vsi na volišče, kjer se hočemo zbrati vsi pos. slovensko zastavo.

Če pa pojde tako naprej, da bo nas mesto vedno majoriziralo, morali bomo zahtevati, da se da okolici poseben mandat, ka-

kor smo to že naglašali. Ta zahteva je toliko bolj opravičena, ker so v avstrijskem parlamentu zastopani interesi: veliko posestvo ima svoje koristi in voli svoje poslance, trg. in obrtne zbornice svoje, mesta svoje, kmečke občine svoje, no, sedaj imamo še tudi splošno ali peto kurijo. Povsod volijo kmetje sami svoje poslance, le v Trstu je drugače; tu se morajo kmetje z bogatimi meščani boriti za mandat.

Za sedaj se ne more govoriti o tem, da bi dobili poseben mandat. Sedaj je na Dunaju tak »miš-maš«, da imajo poprej rešiti še drugih važnejših vprašanj; a kadar nastanejo v parlamentu zopet redne razmere, ni izključeno, da se vdobi večina, ki nam da ta poseben mandat. Saj tvori tržaška okolica petino vsega prebivalstva tržaškega, torej bi jej po naravi sami od pet poslancev pripadal eden.

Za to moramo o prihodnjih volitvah nastopiti vsi. Če bi tega ne storili, bi se nam lahko reklo, da smo zadovoljni z razmerami, saj hočemo sami, da nas zastopa Italijan, in naše prizadevanje za poseben mandat bi bilo brezuspešno.

Govornik je končno še razložil, kdo je volilec v 3. kolegiju ter je preciziral odgovor tako, da je volilec za državni zbor vsaki posestnik in obrtnik, tudi če plača le 1 novčič direktnih davkov, razven tega pa vsakdo, ki ni posestnik ali obrtnik, a plačuje osebnega davka najmanj 4 gld. — Opominjal je navzoče volilec, da si kakor hitro mogoče izvolijo krajni volilni odbor, ki stopi v zvezo s centralo (pol. društvom »Edinost«) ter da se med sabo organizirajo. Krajnega volilnega odbora prva naloga bodi, da pregleda zadnje volilne imenike ter skrbi za to, da se isti popolnijo z imeni volilev, ki so izpuščeni. V to pa treba dokazil: za peto kurijo krstnih listov, delavskih knjižic in potrdil od okrajnega načelnika, da dotičniki nad 6 mesecev bivajo v občini; za III. kolegij davčnih potrdil, opominov ali kaj podobnega.

Govornik je izrekel nado, da nam Bog in naša trdna volja pripomoreta do zmage!

Urednik g. Jakič je kakor Hrvat iz kršne Dalmacije pozdravil v svoji materinščini Slovence s kršnega Krasa, ki so ga gotovo bolj razumeli, nego bi razumel Lah iz Benetk — Kalabreža. Slikal je razmere v Dalmaciji, ki so bile pred 30 leti podobne sedanjim našim tukaj ter je izrazil upanje, da bodo tudi nam mbrali vrtni, kar so nam vzeli, da pridejo tiste Legine palače še enkrat v naše roke! Opominjal je navzoče, naj bodo složni, naj se ne cepijo, naj ne poslušajo krivih prorokov — socialstov, ki hočejo, da bi nas raznarodili, ker so v službi Židovstva. Pozival je narodnjake, naj poučijo tiste nezavedne brate, ki sledijo tujemu uplivanju in naj ne pozabijo, da imamo za seboj 24 milijonov Slovanov. Mora priti čas, ko bo lepa ulica »Torrente« v Trstu zopet »Potok«, kakor je bila nekdanj. Ako nam ne dajo naših pravice z dobra, prisilimo jih, da nam jih dajo.

Gospod dr. Slavik je v humorističnem govoru primerjal ponujane nam italijanskega kandidata tistemu kozlu v bajki, ki je čuval zeljnik. Ako varstvo naših pravic izročimo takemu čuvaju, nam ne bo trebalo več nobenega čuvaja, kakor tistemu kmetu ne, ko mu je kozel snedel zelje.

Govornik je kazal v vsej njega mizernosti italijanski klub v parlamentu, ki ima tisto nesrečno številko 19, kakor dobro znani člen 19. drž. temeljnih zakonov, dočim je Jugoslovanov 35, ne glede na to, da je imel italijanski klub v svoji sredi podpredsednika dra. D' Angelija. (Klici: Je umrl! Je šel na Kreto!) Omenjal je, kako prijetno mora biti Italijanom samim, če pride naš poslanec med nje, kajti če so sami, se stepajo med seboj, kakor je bilo to v mestnem svetu tržaškem. Naglašal je, kako se Italijanom tresejo hlače pred nami in kako delajo že sedaj na vse kriplice, da bi nas zopet premagali. V zadnji seji mestnega sveta so v to svrhu napravili 400 novih volilcev — cittadini. Izrekel je nado, da se ne uresniči tisti Amen, s katerim so nam o Mauronerjevi zmagi klicali: Slovenci so »fuč«! Requiescant in pace! — ampak da nastane iz tistega »Amen« za nas vesel: Aleluja!

G. Cibic s Proseka je pozdravil kandidaturu g. dra. Rybářa, katero so navzoči soglasno sprejeli.

Urednik g. Jakič je priporočal prihodnjemu poslancu radikalnost, naj pove vladi, da če ne pomorejo naše prošnje, bomo morali postopati tako, kakor postopa sedaj

irredenta, ki dosega s tem, kar hoče. Ko so še gg. Mandić, dr. Slavik in dr. Gregorin enkrat podrobno razložili dolžnosti krajnega volilnega odbora in je g. Martin Košuta izjavil, da istega izvolijo v dveh, treh dneh, ker da danes to ni mogoče, je predsednik prof. Mandić zaključil shod z običajno zahvalo. Shod je docela dosegel svoj namen, kar je dokazovala pazljivost, s katero so Križani poslušali govornike in jim živahno pritrdjevali.

Sedanji in bodoči pomen ruščine za naše trgovske in obrtne razmere.

V Ljubljani, sredi oktobra.

(Dalje.)

S pomočjo ruskega jezika se lahko zblizamo tudi vsi drugi Slovani, ako se vsaki izobraženi Slovan priuči ruščini. Vsi Slovani bi imeli potem enoten slovanski občevalni jezik in tako odpade tisto zasmehovanje tujcev, sosebno od strani Nemcev, češ, da smo primorani v občevanju mej saboj si pomagati s tujim jezikom!

Ruski jezik je pa dandanes tudi svetoven jezik in ima najbogatejšo svetovno literaturo. Ne bom našteval koristi, ki jo imamo, ako erpimo naravnost iz izvirnika, namesto da se poslužujemo slabih tujih prevodov.

Zato mislim, da je spoznanje o potrebnosti ruskega jezika vzbudilo tudi mej tujci, v Nemčiji, Franciji, Ameriki itd., zanimanje za učenje tega jezika.

Pa tudi pri nas se je začela razširjati ta lepa ideja in začela so se ustanovljati društva za priučenje ruščine.

Pri nas v Avstriji pa se mora to zanimanje že zato razvijati, ker v bogati in veliki ruski državi naša obrt in trgovina najdeti lahko veliko torišče za plodonosno delovanje.

To je velika država, ki rabi mnogo raznih izdelkov, kjer se vsako leto uvaža in izvaža na milijone raznega blaga in potrebščin in kjer lastna industrija še ne more toliko producirati, kolikor rabi sama za-se in mora svoje potrebe dobiti in uvažati iz drugih dežel.

Ako bi se bili naši v to poklicani faktorji, državni poslanci itd., svoječasno bolj zanimali za to stvar, bi lahko, ob ugodni trgovinski zvezi z Rusijo, razna podjetništva in tovarne izvažale tjakaj za milijone rubljev blaga vsako leto in naša obrt in trgovina bi vspevali vse drugače, nego pa vspevajo sedaj.

Treba bo razmotrivati tudi to stran ter si poiskati kaj kruha. Za vzgled si lahko vzamemo Nemce, ki umejo vse drugače pospeševati eksport z Rusijo. Življenski interes Avstro-Ogrske je, da sklene z Rusijo ugodnejšo trgovinsko pogodbo.

Za izgled naj Vam podam le malo sliko, kakor o tej stvari piše »Slavjanski vč«, vseslovansko glasilo, ki izhaja v cirilici na Dunaju dvakrat v mesecu z izbornimi članki v ruščini in v vseh drugih slovanskih jezikih.

Rusija je uvozila tkalnih in barvilnih strojev

za 7.3 milijonov rubljev 1897 leta,

za 15.3 milijonov rubljev 1898 leta,

in je poleg Anglije in Nemčije Avstrija oddala prav malo odstotkov.

Boljši utis napravljala avstrijski izvoz zemeljedelskih strojev na Rusko, ki se je leta 1898 podvojil (od 284 na 600 tisoč rubljev). Za avstrijsko industrijo kôš je važno to, da se uvažanje strojev za košnjo iz Amerike vedno povišuje (narašča).

Avstrijskim kôšam, katerih se okolo dvainenčetrtil milijona gold. oddaja na Rusko, ne napravljata tuja konkurenca tolike nevarnosti, kakor pa vedno bolj razširjajoči se stroji za košnjo (po ruski »kosi-loki« imenovani).

Uvoz istih se je povišal od 0.2 na 0.4 milijonov rubljev.

Razni poljedelski stroji, kakor tudi »kosi-loki«, uvažajo se na Rusko od 1. januarja 1891. colnine prosto, in tu bi lahko mi dosezali še velike vspehe z našimi poljedelskimi stroji.

Manj ugodne so šanse za oddajo optičnih in mehaničnih izdelkov.

Nemčija je v tej stroki že davno prekosila Avstrijo, ker ima prva na Ruskem tudi že svoje velike zaloge in svoje izdelovalnice (tovarne).

Samo s prav finimi izdelki orodja in instrumentov se še vzdržuje častno avstrijski trg.

Boljši je eksport za elektrotehnične proizvode in izdelke. Uvoz dynamostrojov raste hitro (v letu 1897 1.7 milij. rubljev, v letu 1898 2.4 milij. rubl.)

Vedno množče se stroje goni elektrika, nove tovarne uvažajo električno moč in mesta se razsvetljujejo z električno lučjo.

Avstrijske firme so uvele več električnih tovarov. Udeležitev avstrijska pa bi bila lahko še večja in boljša.

Vrhu tega brzega modernizovanja ruskih občin, imelo bi tudi dosti posla ustrojstvo in postavljanje raznih obrtnih in stavbnih podjetništev.

Z roko v roki s tem rastejo pa tudi druge lične in osebne potrebešine.

Uvoz finejših damskih oblek, pahljač, perila, čipk, lišpa itd. je zelo znaten.

Finejše jestvine imajo dobre odjemalce in se uvažajo z uspehom.

Udeležitev Avstrije ni velika. O večem zanimanju avstrijskih proizvajateljev finih likerjev, mineralnih voda, piva in vina, možno bi bilo začeti in delati z večim uvozom.

(Zvršetek pride.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 29. oktobra 1900

Volilno gibanje. (Volilni shod dr. Laginje.) Iz Pulja nam pišejo dne 27. oktobra: Danes ob 10. uri zjutraj se je vršil volilni pogovor, katerega je sklical dr. Laginja. Predsedoval je gosp. Gjivić, a dr. Laginja kakor »sklicatelj« je prijavil najprej, da spregovori italijanski, da ga bodo bolje razumeli oni, ki so na zadnjem shodu njegovo hrvatsko besedo slabo umeli. Izjavil je torej v italijanskem jeziku, da je govorica, ki se širi v delavskih krogih, da bil namreč on na zadnjem zboru rekel, da delavec 80 uć. dnevne plače zadošča, popolnoma neresnična ter je popravil in označil kakor neresnične vse one govorce, ki so jih — praviljubni socialisti raztrošali o njem. Po italijanski izjavi, katero so vsi navzoči poslušali z napetostjo, raztolmačil je »navzočim volilem« v hrvatskem, jako poučnem govoru vse, kar je smatral potrebnim, ter je na poljuden in lahko umljiv način povedal, kako se voli in kakov pomen imajo volitve. Vsi navzoči, tudi Italijani, so ga poslušali mirno, ker njegove umestne besede so našle svoje mesto v sredi vseh prav mislečih. Mej govorom dr. Laginje prihrumela je v dvorano kopica laških socialistov pod vodstvom mladega Zelenkovića in stavea Dorbića, ki je hotela nadvladati situacijo. Malo poprej je prišel v dvorano »sodrug« Kopač, ki je pazljivo poslušal izvajanja dr. Laginje. Potem, ko je dr. Laginja zaključil svoja izvajanja, je dobil besedo »sodrug« Dorbić, ki je hotel kraljevati s svojim nesrečnim nastopom, ali bil je takorekô primoran odstopiti s tribine. Potem je prišel na vrsto neki priprost delavec, ki je v italijanskem jeziku marsikatero grenko povedal socialistom. — Slednjič je govoril »sodrug« Kopač, kateri je v slovenskem jeziku povedal ono isto, kar je tudi dr. Laginja že neštevilnokrat povedal na shodih. Slednjič se je Kopač zadržal tudi v »Edinost« radi štrajka železničarjev, naglasivši, da je na nekom shodu 800 železničarjev dalo »Edinosti« breo!! (Brr! Nam se kar lase ježe! Ured.) Vspeh Kopačevega govora je bil tolik, da so sami socialisti — obsodili nastop svojega dosedanjega vodje, 20-letnega nevolila Dorbića, pripoznavši njegovo netaktno komedijaštvo. Shod se je završil popolnim moraličnim porazom socialistov.

Prav po geslu: Osar tutto! je mestni svet tržaški v jedni sami seji (tajni) imenoval kakih 400 meščanov, torej volilcev!! Kar naenkrat in hkratu je toliko stanovnikov čutilo potrebo zaprositi za meščanstvo. Ne treba praviti, da to ni prišlo spontanno, ampak vsled agitacije. Tikom pred volitvami taka fabrikacija volilcev! Nam se zdi to naravnost nemoralno! Je-li to volitev? Se, to je blizu tam, da postane komedija! Mesto 400 naj bi bili raje fabriceirali kar 4000 tacihi volilcev, torej več, nego je vseh dosedanjih volilcev. Potem bi bila izključena vsaka nevarnost. No, kar ni, lahko še pride. In pride najbrže. Mi vsaj čujemo nekaj, da že krožijo zopet neke pole, ki pozivljajo razna zaupne osebe, naj hitro zaprosijo za meščanstvo. Potemtakem in prav za prav niti volitve ne bi bilo treba, ampak kar imenujejo naj poslance za III. kolegij! Ali večina mestnega sveta res nima nobenega srama več? In kaj si misli o tej fabrikaciji g. župan Sandrinelli, katerega svet vendar smatra za poštenjaka?!

Menili smo, da je spor v hiši tirolskih konservativcev poravnán po kompromisu, sklenjenem mej obema strujama. Krivo menenje, kajti sedaj objavlja baron Dipauli izjavo, da on ni privolil v oni kompromis. Ker pa je oni dogovor podpisal tudi knezoškof v Brixenu in ker je on, Dipauli, navajen pripoznavati avtoriteto škofa, mora izvajati posledice in odklanja kandidaturu in eventuelno izvolitev v V. IV. in tretji kuriji. Stvar se torej zapleta nepričakovano. To je res nekaj nepričakovanega: škof in baron Dipauli vsak na svoji strani!

Najslabejši recept. Čim smo vzeli v roko »Grazer Tagespost«, smemo računati z vso gotovostjo, da bomo čitali kako — oprostite, ali mi ne vemo drugega primernege izraza — oslarijo. Kako naj rečemo dragače, ako kdo trdi — kakor dela to večerajšnja »Grazer Tagespost« —, da le nemška Avstrija si more pridobiti vodstvo na Vztoku?! Ako govorimo o misliji Avstrije na Vztoku, mislimo menda v prvi vrsti na balkanski poluotok. Ako si kaka država hoče kje pridobiti vodstvo, mora menda gledati najprej, da si pridobi simpatije in zaupanje dotičnega naroda. Zaupanje pa si more menda zopet pridobiti le tako, da v postopanju z onimi, katerim že vlada, kaže, kako zna biti skrbna, dobrohotna in pravična!! Na Balkanu žive slovanski narodi. V teh narodih morejo torej vskliti simpatije in zaupanje do naše države le tedaj, ako bodo videli, da je Slovanom, katerim že vlada, pravična in skrbna mati! Kdor drugače trdi, ta postavlja stvari na glavo, pred vsem pa logiko in zdravi človeški razum. Graški list pa meni, da le Avstrija, v kateri gospodarijo Nemci, torej Avstrija nasilja proti slovanskim narodom, si more pridobiti simpatije med slovanskimi narodi na Balkanu. Torej le tedaj, če bo Avstrija proganjala Slovana, si pridobi zaupanje Slovanov!! Ali ni to — oslarija?! Res čudom se moramo čuditi želoden veleslavne nemške javnosti, da tako lahko prebavlja tudi take bedastoče!! Naša država je bolna v svojih narodnih odnosajih. Razni zdravniki so se že trudili in se trudijo okolo tega bolnika. Vsakdo ve kakov drugi recept. Pravega ni še napisal nobeden njih. In vendar ga ve mnogokdo, ki ni državnik. Ali recept, ki veleva, naj si država simpatije Slovanov pridobiva s proganjanjem Slovanov, s proglašanjem istih za državljane druge vrste, za inferijorno plemo, ki naj mirmo prenaša nemško jeroštvo — tak recept pa je gotovo najslabši med vsemi, kar so jih še napisali državniki — mazači! Le kdor hoče, da Avstrija ne ozdravi, da se nikdar ne usposobi za svojo nalogo na Balkanu, more dati take nasvete! Ne ne, z nemško politiko, z germanizatornim zistemom, katerega hočejo po vsej sili vzdržati nemški oblastneži, bi si Avstrija že v kali zadušila simpatije v balkanskih narodih! Po takem receptu ne pride nikdar do vodstva na Vztoku!!

Bosanske železnice in politični položaj. »Information« piše: »Zadnje dni krožijo vsakovrstne vesti o osebnih spremembah v skupni in avstrijski vladi. Te vesti so popolnoma neosnovane. Konference v stvari bosanskih železnic bi mogle pač dovesti do zmačenja političskega horizonta, ker je v tem vprašanju kapitulacija avstrijskega ministerstva pred ogrskim absolutno izključena.«

Miroljubni ljudje smo, ki ne vidimo radi »zmačenja političskega horizonta«, ali takega zmačenja pa si želimo že dolgo, dolgo, ko bi avstrijska vlada ne kapitulirala pred ogrsko. V tem zmislu je naš političski horizont že veliko predolgo jase in nič bi ne škodilo, ako bi enkrat prišlo huda ura, ki bi donesla kapitulacijo takim dogodkom nevajeni ogrski vladi. Ali, ali! Sporočilo čujemo pač, vere pa nam nedostaje.

Tržaške vesti.

Volilci pozor! Mestni municipij naznaja, da bodo volilne liste za vse kolegije izložene upogled od sobote dne 3. novembra do sobote dne 10. novembra od 9. ure predpopoldne do 2. ure popoldne v mestni šoli v ulici Nuova. V tej dobi je uložiti eventuelne reklamacije proti sestavi volilnih listov. Reklamacije, uložene po 2. uri dne 10. novembra, se odklonijo brezpogojno. O reklamacijah bo odločilo namestništvo. Priložiti je dokaze o okolnostih, navedenih v reklamacijah, ako te okolnosti niso notorične.

Mestni svet tržaški bo imel nocoj svojo XVIII. sejo.

Je-li to nečastno? G. Kristan je na nekem shodu v Ljubljani — kakor je poročal »Slovenec« in čemur se do danes ni oporekalo — sramotil »Edinost«, da je ta list organ redarjev in finančnih stražnikov! Čudno zares. Običajno se isti gospod zale-tava v »Edinost« čes: vidite glasilo kapitalistov, vidite glasilo delavskih zatiralec, kako brani kapitalizem, dočim zapostavlja delavce in njihove koristi! Vse to in še mnogo drugega se govori in piše proti »Edinosti«. Sedaj pa smo kar hkratu organ — finan-carjev in policajev, teh revežev, ki morajo jesti jako grenak kruh, ki si morajo krvavo služiti svoj kruh in ki so gotovo veliki re-veži med reveži!! Ali ni čudno to, da smo enkrat glasilo kapitalistov, oderuhov, izkori-ščevalcev, krvososov, potem pa zopet glasilo revnih slojev, kakor so »financarji« in »po-licaji«?! Na to nesoglasje v nastopanju so-cijalnih demokratov proti nam smo hoteli opozoriti.

Sedaj pa smemo vprašati po vsej pravici, je-li to dostojno socijalnih demokratov, pri-jateljcev — delavcev, bratiteljev vseh zatiranih, ako tako zaničevalno govore o dveh vrstah tudi delavcev, pa naj je njih posel tudi malce, recimo, odjizen?! To je trpinov, ki ki morajo v svoji službi izpostavljati svoje zdravje in celo življenje v varstvo zakonov! Kakor povsod, je gotovo tudi med njimi dobrih in slabih, gotovo jih je tudi takih med njimi, ki ne morejo biti simpatični ni-komur, takih, katerih se človek, ki ima le nekoliko samoljubja v sebi, najraje izogiblje — ali to vendar ne gre, da bi jih mrzili in zasmehovali vseh. Dan danes se toliko go-vori — in ne najmanj od socijalistov — o človeških pravicah; človeške pravice pa menda gredo vsem — ljudem!! In po našem menjenju so »financarji« in »policaji« tudi ljudje. In ako tudi ti ljudje (med drugimi) pridno čitajo naš list, je to stvar — nič se ne sramujemo pripoznati to —, ki nam ni prav čisto nič neljuba!

«Mlinar in njegova hči». Pod tem na-slovom je odgovorila »Jedna v imenu vseh« na našo notico v »Edinosti« od dne 22. t. m. Prav veseli nas, da je ista »Jedna« čitala mej vrstami, da bi mi raje videli, ko bi me-sto »Mlinarja« vprizorili kako drugo novejšo delo. Tako je, veleeenjena »Jedna« in nič drugače, takrat ste prav vedeževalno uganili našo misel. Vsa čast!

Če smo mi ljubitelji dramatike, s tem še ni rečeno, da bi morali vedeti, kaj in koliko ste se učili in začeli učiti, mi smo hoteli le reči, da mi smo se že več let zaporedoma vdeležili vsake predstave, ki ste jo vprizorili. Ko se je letošnjo pomlad razširil glas, da mi-slite vprizoriti »Rokovnjač«, smo z velikim veseljem pričakovali te vprizoritve, a, žali-bog, izvedeli smo kmalu, da so »Rokovnjači« pobegnili iz Trsta, ker ni bilo zanje priprav-nega prostora. V svojem govoru je g. »Jedna« odkrito povedala vzrok, zakaj ni bilo »Ro-kovnjačev«, in prav ta vzrok naj bi si ga živo zapomnili vsi mi tržaški Slovenci ter ga s skupno vzajemnostjo čim preje odstranili-tak vzrok, katerega nam predbacivajo naši »ljubeznjivi prijatelji«, bi nas moral res dir-noti do duše. —

Sicer smo tudi mi v svojem dopisu po-vedali, da nimamo prostorov, in ker jih ni-mamo, naj se stisnemo kakor moremo, da vsaj ne zamrjemo —. Dandanes vse napre-duje tako rapidno in mi naj bi pa posnemali — raka! Ohranimo se vsaj v ravnotežju! Ker ni torej drugače, naj bodo za sedaj naša gle-dišča v Barkovljah in v Šklednju! Prepričan sem, da dojde tja na vsako predstavo mnogo meščanov, saj je tja ob enem lep sprehod.

Konečno moramo omeniti, da na lepih predstavah, kolikor smo jih imeli do sedaj, se moravam v prvi vrsti zahvaliti svetovjan-skim diletantom, na čelu jim gg. Ponikvarjev in Grmekovi.

Ko je eden nas nastopil parkrat v figu-rantnih vlogah, hodil je k vajam — kam? Na stanovanje omenjenih gospej, ki sta bili za stvar tako zavzeti, da sta vsakikrat pre-skroile vse priprave in poleg tega vselej tsko častno rešili svoji ulogi.

Tudi gospod Negode zasluži pohvale v igranju in pripravljenju odra in kulis.

Ker je pa ga. »Jedna« obljubila v svo-jem dopisu, da, če bo občinstvo zavzeto za stvar in če bo vdeležba na prihodnjih pred-stavah »Mlinar in njegova hči« mnogoštevilna, se bo skušalo z novimi igrami; torej pohitimo vsi, kar nas le more, da bosti dvorani pre-tesni! Dajmo torej in pokazimo, da prisilimo go. »Jedno«, da izvrši dano obljubo.

Na svidenje torej na prizoritvi igre »Mlinar in njegova hči« due 1. novembra v Šklednju in due 4. v Barkovljah.

«Eden v imenu veliko njih».

Razpuščeno zborovanje. Za minolo soboto ob 3. uri popoldne je bilo sklicano občno zborovanje zadruge hotelierjev, restav-raterjev in krčmarjev! Zborovanje se je vr-šilo v mestni »palestri« v ulici Nuova. Ker so slovenski gostilničarji, združeni z nekate-rim poštenimi Nemci in Lahji, postavili svoje kandidate in ker je bilo gotovo, da do sedaj vladajoča stranka poskusi vse možno, da na dopolnilni volitvi prodre se svojimi kandidati, je bilo pričakovati zanimivega in veleživah-nega zborovanja.

Točno ob 4. uri je predsednik, g. Emil Hacker, otvoril zborovanje, predstavivši za-stopnika obrtne oblasti 1. instance, asesorja dra. Macliga. Spominjal se je umrlih členov in 70-let. cesarjeveter zaprosil zbor, naj naknadno odobri trošek 170 gld., ki ga je imela de-putacija, ki je šla na Dunaj poklonit se vla-darju. Zbor je odobril ta trošek z veliko ve-čino. Med čitanjem zapisnika lanskega občnega občnega zbora, tam, kjer je zabeležen sklep, da se imajo nekatere pregosto postavljene gostilne odpraviti, je bilo čuti vsklikov: Vsi imajo pravico živeti! Slabo napravljeno! itd. Računi za leto 1899 in proračun za leto 1900 so bili odobreni z veliko večino. O točki določitev »udnine« za leto 1900 je predlagal gospod Leipziger, da je z ozirom na ugodno gmotno položeno zadruge za letos opusti vsako plačevanje udnine. Ta predlog je bil seveda sprejet soglasno ob zadovolj-nosti zborovalcev in veselosti po vsej dvorani. Gospod Treven je predlagal, naj se določijo tri vrste udov z različnimi letnimi doneski. Ker so menili, da ta predlog spada mej razne predloge, je bil isti odložen. Prišla je peta točka: jabolko spora, volitev predsednika in 6 odbornikov. Mej volitvami je bil tak naval okolo volilne žare, da je pravilna voli-tev postala sploh nemogoča. Nekateri gg. so kar po več glasovnic metali v žaro. Čuti je bilo seveda ogorčenih protestov. Ko je ko-misar videl, da je razburjenje toliko, da ni mogoče nadaljevati z volitvijo, je razpustil zborovanje in pozval udeležnike, naj se mirno razidejo, kar se je tudi zgodilo. Velika večina je bila zadovoljna s tem ukrepom komisarja, saj je bilo očitno, da velika večina ni bila zadovoljna z dosedanjim odborom, naši zlasti zato ne, ker je bil dosedanji odbor skrajno anizomen nasproti njim in je absolutno izklju-čal naš jezik iz poslovanja zadruge. Našim gostilničarjem svetujemo, naj se dobro pri-pravijo za prihodnji občni zbor, kajti v družbi z nekaterimi res poštenimi Nemci in Italijani lahko pridejo do besede na vodstvu zadruge.

V »blagoslovljenem« stanju. Minolo soboto je neki nadzornik v slobodni luči usta-vil neko mlado žensko, ki se mu je zdela ne-kam široka in okrogla. »He, kaj imate?« je bilo njegov vprašanje. In odgovor: »Škoda, da ste mož, ko ne vidite, kaj imam!« Mož pa vendar ni hotel prav verjeti v — »bla-goslovljeno stanje« ženske, marveč jo je spro-vel na komisarijat, kjer so dobili pri njej — 3 kg kave. Odvedli so jo v ulico Tigor, a ne več v »blagoslovljenem stanju«.

Nesrečnica. Minole sobote predpoludne je neka mlada ženska, upalega ali lepega lica, naprosila nekega gospoda, naj jo sprovede na policijo, ker je brez vseh sredstev. Na poli-ciji je izjavila, da ima še le 21 let. Iz nje izpovedeb je bilo razvidno, da nikdar ni po-znala svojih starišev. Čim je bila krščena, so jo izročili sirotišču v Vidmu. Tam je ostala do 20. leta, a sedaj so jo morali odpustiti po predpisih zavoda. Da-si se je v zavodu pri-učila dela, vendar ni mogla najti dela. Od pomanjkanja in bede je obolela in je iskala zavetja v bolnišnici. Tu je ostala mesec dni. Zapustivši bolnišnico v Vidmu je odšla v Go-rico. Ali tudi tu jo je preganjala nesreča, tudi tu ni mogla najti dela, tudi tu je mo-rala v bolnišnico. Odločila se je, da vstopi v nunski samostan. V ta namen se je napo-tila v Trst — peš. Tu pa se ni vedela po-magati drugače nego da je iskala zavetišča — na policiji. Odveli so jo v ulico Tigor.

Avstrijski Lloyd. Od 15. novembra naprej bo na brzovozni črti Kotorski name-sto parnika »Grof Wurmbbrand«, katerega morajo popraviti, vozil Lloydov parnik »The-tis«. Spremembe, ki nastanejo vsled tega v voznem redu, nanašajo komercialni ravnal-telj in vozni urad v Trstu.

Tudi desetletnica. »Pecola« pravi, da je danes minolo deset let, ko je ta list začel pribočevati darove za »Legio Nazionale«. V

teh desetih letih je došlo na tržaško skupino »Legio« potom »Pecola« 113,984.75 kron, 2313.53 lir, 311.81 fr ukov, 37.20 mark in 10 šilingov. Poleg te mu je došlo zacentralo 12,843.05 kron.

Zakaj smo posneli te podatke iz »Pie-cola«? Zato, da bi tudi naši ljudje posnemali nasprotnike v požrtvovalnosti.

Ciril in Metod. Včeraj sta bila na ti imeni v cerkvi sv. Justa krščena dvojčka, sina našega obrtnika, gosp. K. Naj ostaneta sina naroda v duhu njiju svetih zaščitnikov!!

Dražba za dela v dopolnjenju pri-stanišča. Po nalogu ministerstva za trgovino razpisuje pomorska oblast pismeno dražbo v gori omenjeni namen. Načrti del, ki se imajo izvršiti, pogoji, obrazci za ponudbe in vse drugo se poizve na pomorski oblasti. Vadij znaša 350000 kron.

Dražbe premičnin. V torek, dne 30. oktobra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za ci-vilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Rossetti 15 B, hišna oprava; na trgu della Zonta 2, oprema v zalogi in manufaktare; v ulici Pasquale Besenghi šte. 18, hišna oprava; v ulici Rossetti št. 15 B in Chiozza št. 18, mizarско orodje in hišna oprava; v ulici Vienna št. 2, kolesa; v ulici Torrente šte. 24, hišna oprava; v ulici Media šte. 30, voz.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 14.8, ob 2. uri popoldne 20.0 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 753.6 — Danes plima ob 1.42 predp. in ob 11.18 predp.; oseka ob 6.3 predpoludne in ob 7.1 popoldne.

Vukovarski tamburaši bodo še nocoj in jutri svirali »pri ogrskem kralju«. Ču-jemo, da je bil obisk minole sobote jako do-ber in da je bilo občinstvo izredno zadovoljno. Začetek ob 8. uri.

Vesti iz ostale Primorske.

× Neslano. Iz Pulja nam pišejo: O volilnem shodu, ki smo ga priredili tu v Pulju in na katerega so pritisnili tudi soci-jalisti, poroča Vaš tržaški »Lavoratore«, tako, da niti ni več predrzno in tendencio-zno, ampak jednostavno neslano. Kakor ste že sporočili tudi vi, so se naši in socija-listiški govorniki precej trdo prijeli. Da je trdil »Lavoratore«, da so socijalisti vspešno pobijali naše govornike, da so bili argumenti socijalistov veljavnej nego oni naših, to sicer ne bi bilo resnično, ali bilo bi umevno se stališča strankarske in volilne taktike; ali da nam hoče ljudi a la dr. Laginja, dr. Zuecon itd. predstavljati kakor ničvedee, ki so v zadregi tresli se pred socijalskimi govorniki, a la 20-letni nevolilee Dorbič, to pa je res — neslano! Kdor pozna ljudi in čita kaj ta-cega, se niti jeziti ne more na takem zavija-nju, ampak smejeti se mora od srea taki neslanosti. »Lavoratore« pravi, da je gotovo, da slovanke nacijonaliste mine volja, sklice-vati v Pulju take shode. To je istotako prazno renomiranje, kakor so neslana »La-voratore«-a poročila o naših govornikih. Vo-ditelji naše stranke so pokazali že o mnogih prilikah, da jim je prjaj »strah« nepoznan, in da se ne plašijo še vse drugačnih srdite-žev, nego so puljski socijalisti. Pa najbolji dokaz, da se ne boje, je pač dejstvo, da so za nedeljo (To je včeraj. Op. ured.) zopet sklicali shod, na katerega morejo slobodno priti tudi socijalisti!

Vesti iz Kranjske.

× Nova brzovozna postaja. Dne 27. oktobra t. l. se je v Gorenji vasi, političnem okraju Kranj. odprla nova brzo-javna postaja z omejeno dnevno službo zdru-žena s tamošnjim poštnim uradom.

* Ljubljanski kavarnarji so na-znanili, da vsled vedno naraščajočih režijskih stroškov in obče draginje s 1. novembrom zvišajo ceno od 1 skudelice »moke« na 13 nvč., 1 čaše kave na 13 nvč. in 1 čaše ho-landskega čaja na 14 nvč.

* Odgnan z blaznelec. Minolosoboto so poslali po odgonu iz Novega mesta na Sak-sonsko 28-letnega Otona Maksa Alojzija Di-tricha, ki je blazen in na katerega leti sum, da je za časa letošnjih vojaških vaj na No-tranjskem v blaznosti umoril Marijo Duškovo iz Drage, ki je bila prišla obiskat (kakor smo že poročali tudi v »Edinosti«) svojega moža, ki je bil na orožnih vajah.

* Nezgoda na južnem kolo-dvoru v Ljubljani. V noči od petka na soboto se je pripeljal tovorni vlak št. 116 iz Zaloga na južni kolodvor in je zadel ob se-stavljajoči se vlak s tako silo, da je bilo se-dem vagonov močno poškodovanih, štirje pa bolj lahko. Od obojja ni bil nihče poškodo-van. Škoda je baje velika.

Štajerske vesti.

— »Sloboda«, hrvatsko akad. društvo v Gradcu. V prvi glavni seji dne 18. ok-tobra je bil izvoljen sledeči odbor: Predsed-nik: cand. iur. Nikola Ljubić, podpredsed-nik: cand. tehn. Erald Marki, tajnik: cand. iur. Rudolf Ožbolt, blagajnik: stud. iur. Fran Marović, knjižničar: stud. iur. Ivan Grgurina, gospodar: stud. iur. Baro Carić, revizorji: cand. med. Livije Večerina, cand. med. Mato Gujmović, sodišče dobrih ljudi: cand. phil. Anton Mučalo, cand. med. Bog-dan Heštera, cand. iur. Emanuel Perčić.

— Mrtvega našli so dne 22. t. m. zjutraj pod stolpom cerkve v Studencih pri Mariboru delaveca Sabernika. Vzrok smrti neznan.

— Nerednosti v volilni listi na celjskem magistratu so pravasp-ečjaliteta celjskih razmer. V volilni listi so našli zapisanih Madžarov in Bavareev, ki so po nekaj tednov služili v Celju, ki so pa že davno odšli. Eden njih živi n. pr. v Parizu drugi na Madjarskem itd. V tem oziru se moreta kosati s Celjem še — Trst in Istra!

Vesti iz Koroške.

Značilnih podatkov o koroš-kem šolstvu prinaša zopet zadnji »Mir«. Podatki se nanašajo seveda le na razmere v šolah, ki bi imele biti vsled narodnosti otrok — slovenske. V teh šolah je namreč pri otrocih jednega in istega razreda najti po 8 in več različnih katekizmov: mali, srednji, veliki, stari, koroški, ljubljanski, (tudi mali ia veliki), nemški, slovenski itd. vsak ima svoje častno mesto in sicer v različnih izdajah in oblikah, tako (pravi doslovno dopisnik »Mira«) da se človeku že skoro dobro zdi, če prika-kem otroku — nobenega ne vidiš. Na Ko-roškem ima vsaki okraj pravico, da sam do-loča razmeram prikladen začetek šolskega leta; v ožigled temu pa bi morale merodajne (Dalje na četrti strani.)

Prva slov. zaloga pohištva

iz odlikovanih in svetovnoznanih to-varn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia

(Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago

iz prve roke.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu

Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrcalnih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti stavijo se na brod ali žele-znico brez da bi se za to kaj zaračunalo.

OBUVALA!

PEPI KRAŠEVEC

pri cerkvi sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo)

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnega obu-vala za gospode, gospe in otroke

Poštarne naročbe se izvrše v tistem dnevu. Odpošiljatev je poštne prosta.

Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.

Za mnogobrojne naročbe se priporoča **Josip Stantič** čevlj. mojster

oblasti tudi vršiti svojo dolžnost ter o pravem času preskrbeti učiteljske moči tersploh v šoli urediti vse do določenega časa. Kako pa te oblasti — ne vrše svojih dolžnosti v tem oziru, priča ta-le drastični slučaj:

V Prevaljah se je pričelo šolsko leto že 16. oktobra, a še danes manjkata dve učiteljski moči, kakor da bi ne bilo dovolj učiteljskih izprašanev. Pravijo, da je en učitelj še na vojaških vajah, drugi pa da še čaka na dekret! Kako stoji s šolo vsled te zamude — to menda nikomur ne dela prehudih preglav, da si se v govorih kaj rado govori o svetem, visokem pomenu ljudske naobrazbe. — Naj navedemo, kakor dokaz, kake vspehe rodi nemška šolska izobrazba v slovenskih otrocih, še sledeče vrstice, ki jih je pisal Slovenec, ki se je šolal v jedni nemških šol na Koroškem: »Pite Endschuldigen er ist Krank N. N., Eer hat Pauhe wekag unt kopf schmerzen unt ferehelz Gott tausentmal fir die schue unt pite auch fir die hosen ich — wer mich schon selber Pedanten bainen.«

Za tako šolsko naobrazbo morejo ubozi koroški Slovenci plačevati toliko, tisočakov! Škandal za prosvetljeno kulturo!

Razne vesti.

Odprt grob. V Curihu na Švicarskem je umrl dne 24. t. m. dr. Karol Chodounsky, 24-letni sin češkega učenjaka profesorja dr. Chodounskega. Pokojnik je bil jako nadarjen in neustrašno marljiv na polju znanosti. Bil je pa tudi velik prijatelj Slovencev in slovenskih planin ter je bil letos se svojim očetu na navzoč na otvoritvi češke koče pod Grinovecem. Profesor Chodounsky je načelnik češke podružnice »Slov. planinskega društva«. Pokojniku bodi blag in časten spomin!

Loterijske številke, izžrebane dne 27. oktobra:

Dunaj	36	76	74	21	69
Gradec	55	6	67	62	45
Inomost	28	69	85	39	23

Brzobjavna poročila.

Sprememba v ruski diplomaciji.
PETROGRAD 28. (K. B.) Dosedanji ruski poslanik v Cetinju, državni svetnik Gubastav, je imenovan ministrom rezidentom v Vatikanu.

Waldeck-Rousseau v Toulousu
TOULOUSE 28. (K. B.) Ministerski predsednik Waldeck-Rousseau je prispel danes senkaj; občinstvo ga je pozdravilo s vzkliki simpatije. Zvečer bo na čast ministra predsednika banket.

Vojna v južni Afriki.
LONDON 29. (K. B.) »Daily Mail« javlja iz Capstadta z dne 27.: Cape policijske čete so imele dne 24. t. m. v bližini Hoopstaadta hudo bitko z Buri. Angleži so imeli dva brzostrelna topa sestava »Maxime.« Buri, ki so se nahajali od Unitwibone in Eville proti jugu, so imeli 10 topov ter so napali Angleže zjutraj ter polagoma obkolili angleške čete, jim provzročili mnogo škode; zlasti so streljali proti angležkim topom, katere so morali Angleži žrtvovati. Angleži so imeli 7 mrtvecev, 11 ranjencev, 15 jih bilo je ujetih. Buri imajo 15000 mož na bojišču, skoro polovico v naselbini Oranjeriver.

Vstaja na Kitajskem.
WASHINGTON 27. (K. B.) Reuter javlja, da brzkone prihodnji ponedeljek odpošljejo odgovor na priobčena Nemčije in Anglije o angleško nemški pogodbi. Kakor se obče sodi, državni department ne smatra potrebnim, da bi se spuščal v raziskovanje o tretji točki pogodbe in o možnosti, ki so ž njo v zvezi. Prvima dvema točkama pogodbe pa Združene države vsekako popolnoma pritrdijo.

LONDON 29. (K. B.) »Times« javljajo dne 26. t. m. iz Pekinga: Danes so sklenili inozemski poslanci, da je razven sedem uradnikov, katerih usmrtnitev je zahtevala Francija, predlagati za isto kazen še Yingshiena. Z nadaljnjim cesarskim dekretom se skuša doseči spravo z velevladmi s tem, da se zaukazuje nadaljno kaznovanje ministrstev-krivcev.

SIDNEY 28. (K. B.) Prvi minister Lyne je o slavnosti tuk. Nemcev čestital navzočim na angleško nemški nagodbi glede Kitaja. Naglašal je tudi prijateljstvo Francije, iz česar je sklepal na trajno prijateljsko sodelovanje velevladi na Kitajskem. Z ozirom na govor Chamberleinov je govornik predlagal, naj bi se kraljici ponudil naslov »cesarice britanske države«, kar bi obsegalo vse kolonije in odvisne pokrajine.

Anton Baretto

sodar

TRST — Vico ciego št. 4. — TRST

naznanja slavnemu občinstvu, da ima v zalogi staro in novo vinsko posodo od 20 litrov višje. Izgotavlja vsake vrste posode in v sodarsko stroko spadajoča dela.

Se priporoča rojakom v smislu gesla:

„Svoji k svojim.“

S poskušnjo se še le prepriča, da se toči v gostilni

Karla Sosič

v Trstu, ulica Romagna št. 20

prve vrste vipavsko belo vino po 44 nvč., istrsko črno pa po 40 nvč. — Kuhinja gorka in mrzla vedno gotova.

Gostilna je odprta do polnoči.

Svojim rojakom se toplo priporoča za obilen obisk.

Vabilo

na občni zbor »Kraškega vinorejskega društva v Tomaju« dne 11. novembra t. l. ob 3. uri pop. s sledečim vspešnim:

1. Nagovor začasnega predsednika;
2. Poročilo tajnika in blagajnika;
3. Volitev novega predsednika;
4. Premenitev § 42. zadr. pravil;
5. Predlogi in nasveti gledè oskrbovanja društvenega vinograda in naprave nove društvene kleti.

Tomaj, 25. oktobra 1900.

ODBOR.

»Gospodarsko društvo« na Kontovelu odpre jutri v nedeljo

svojo krčmo

Točilo bo najboljša domača vina.

Kuhinja bo tudi prav dobra!

Pridite se prepričati da je res!

FILIJALKA

C. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/2 %	30-dnevni odkaz 2 1/2 %
30- " " 3 1/2 %	3-mesečni " 2 1/2 %
	6- " " 2 1/2 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstrijske veljave, stoji nove obrestne takse v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnosno 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

v vredn. papirjih 2 % na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Sibin, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomeu, Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez stroškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1 % provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predjml.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih.

Kreditna pisma na katerokoli mesto.

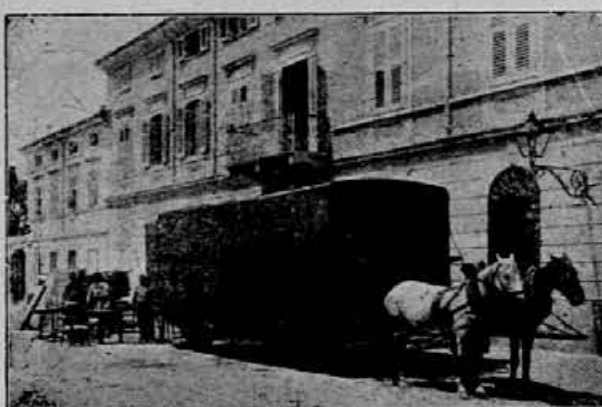
Vložki v pohrano.

Nasla blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali žebelni denar, — inozemski bankovci itd. po pogodbi.

XXXXXXXXXXXX

Spedijska poslovnica

Gašpar Hvalič

v Gorici v ulici Morelli št. 12.

se toplo priporoča Slovincem v mestu in na deželi za prevažanje vsakovrstnega blaga in pohištva v vse kraje.

Nov zaprt voz za prevažanje.

Dostavljanje nepoškodovanega blaga se zagotavlja

XXXXXXXXXXXX

One naše gosp. kupce ki pošiljajo po blagó z vozom, prosimo naj opozorijo voznike

da smo se preselili v ulico **Commerciale št. 3** (v bližini dobro poznane kavarne **Fabris.**)

J. PIPAN & Co

Zaloga kave, riža in olja.

Novo tržaško pogrebno podjetje

L. Mozetič

vodja: L. Montanelli

Via Torrente (Ponte della Fabbra)

Izbor bisernih in porcelanastih in nagrobnih vencev, travkov, črk, spominov itd.

kašlju, grlobolu, hripavosti, katanu, upadanju glasu, itd. itd. zahtevajte vedno

Prendinijeve paštilje

Čudovit učinek pri peclih, govornikih, prepovednikih, učiteljih itd.

Dobivajo se v škatljicah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.

Škatljica stane 60 stotink.

Hermangild Trocca

Barriera vecchia 8

si usoja naznanja slavnemu občinstvu, da je prejel velik izbor

nagrobnih vencev

bisernih, pletenih z bakreno žico, kakor tudi kovinskih s porcelanastimi cvetlicami. Venci s travkovi in napis za pogrebe, velika zaloga predmetov za pogrebe za odrasle in otroke. — Cene brez vsake konkurence.

Vinopivcem!

Podpisani točim v svoji gostilni »Buoni Amici« na Belvederju črno vino po 40 nvč., belo po 44 nvč., in držim dobro kuhinjo. Vino oddajam tudi v rodbine v množinah od 10 litrov naprej po 36 nvč., v sodčeh pa po dogovoru. Ivan Fernetič.

Pekarna

„Pri domači pekci z Grete“

se nahaja v

Trst. — ulici Riborgo št. 15 — Trst.

Priporoča svojim rojakom v mestu in posebnost svojim starim odjemnikom trikrat na dan svež kruh in razno drugo fino pecivo.

100 do 300 goldinarjev

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito d. agentih državnih papirjev in srečk. Ponudbe pod naslovom Ludwig Oesterreicher v Budimpešti, VIII Deutsbagasse, 8.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primeroma zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gld. ter se plačujejo v četrletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Inženjer Živic se priporoča svojim rojakom želeč, da ne bi nosili dobičkov našim nasprotnikom, kateri nas hočejo uničiti.

Prosi torej obrniti se za nakup strojev in tehničnih predmetov do njegove, stare, poštene, slovenske trdke.

Schivitz e Compⁱ, Trst ulica Zonta št. 5. pri novem sv. Antonu.

Krojač,

Anton Jerič, krojač v ulici Toriente št. 34, I n. se priporoča slavnemu slovenskemu občinstvu, posebno pa častitljivi duhovščini.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.

Perhauc Jakob ulica Acquedotto 8. Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Krème.

Potočnik Fran ima gostilno v ulici Ireneo št. 2, toči istrsko, dalmatinsko in belo vipavsko vino ter Steinfeldsko pivo vsaki čas mrzle jedi. Odprto vedno do polnoči.

Obuvala.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 25. Velika zaloga in delavnica vsakovrstnega obuvala po naročbi.

Pekarne in sladčičarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 [Corso] filijalka ulica Riborgo 15. ima veliko pekarno in sladčičarno. Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krožnikov, konfetov, raznovrstnih sladčič v kosih in v škatljicah, finih biskotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, birne, krste in druge slavnostne prilike. Vsakovrstne, vsak dan večkrat pečen fin in navaden kruh se razpošilja po pogodbi in naročilu franko na dom in trgovcem v razprodajo.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladčičarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni »Commercio« in »Tedesco« ki sti shajališči Slovincem. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Trgovci.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici del Torro št. 12. priporoča svojo dobro preskrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalnica in zaloga raznovrstnega pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla »svoji k svojim.« Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12 (zadej c. kr. deželne sodnije.)

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popravilne istega po cenah ki zadovolje gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

V Gorici.

Civilni in vojaški krojač.

C. kr. privilegirani kroji vsakemu koj razumljiv krojiti

Martin Poveraj v Gorici na Travniku št. 22 I. n. ima izbornu zalogo vsakovrste blaga za obleke iz inozemskih in avstrijskih tovarn in gotovih oblek, dežnikov in sobnih plaščev za vsako sezono. Vse po naj-novejši modi.

Voščene sveče.

J. Kopač svečar v Gorici ulica Sv. Antona št. 7 izdeluje sveče iz pristnega čebelnega voska. Za pristnost jamči s 2000 k. Za obilne naročbe se priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim oskrbnikom ter slavnemu občinstvu.

Novoporočenci pozor!

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledal, stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetacijam, in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v svojo stroko spadajočih del. **Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14.** Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

„Ljubljanska kreditna banka“

v Ljubljani

Spitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut itd. po najkvalitetnejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim.

— varovanje proti kurzni izgubi.

Promese k vsem zrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4 1/2 % obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga. **Eskomt mentis na vložne knjižice.** Borzna naročila.